

EXPUNERE DE MOTIVE

Securitatea și sănătatea în muncă reprezintă una din preocupările majore pe plan internațional, dezbătută și mediatizată intens în diverse manifestări internaționale.

În conformitate cu statisticile internaționale, în întreaga lume se produc anual aproximativ 100 de milioane de accidente de muncă, dintre care 10 milioane se soldează cu invaliditate și peste 180.000 reprezintă cazuri mortale.

În acest context, în România, deși statisticile suferă din punct de vedere al acurateții datelor prin neraportarea unui număr considerabil de accidente de muncă sau boli profesionale, se produc anual și sunt depistate aproximativ 10.000 de accidente de muncă și 1.500 de boli profesionale. Dintre acestea, aproximativ 600 reprezintă decese și 400 se soldează cu invaliditate.

După cum se vede, producerea accidentelor de muncă și manifestarea bolilor profesionale reprezintă un risc acceptat de societate în sensul că eliminarea lui nu a fost posibilă, el constituind în fapt un tribut plătit progresului. Această acceptare nu este însă în nici un caz pasivă, eforturile pe plan mondial de a reduce numărul accidentelor de muncă și al îmbolnăvirilor profesionale fiind considerabile.

Una din pârghiile de acțiune, în sensul diminuării numărului de accidente de muncă și boli profesionale o reprezintă și sistemul de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale, prin funcția sa preponderent preventivă asociată cu cea de reabilitare și compensare. Este recunoscut faptul că este mult mai ușor și mai eficient să previi decât să acționezi doar asupra vindecării vătămărilor. În conformitate cu studiile internaționale, fiecare dolar investit în securitatea și sănătatea în muncă economisește aproximativ 4,75 dolari din cheltuielile afectate pentru repararea și compensarea daunelor.

Orice accident de muncă sau boală profesională are o influență negativă în primul rând asupra omului ca individ. Ea se reflectă de asemenea asupra societății prin afectarea atât a membrilor de familie cât și a tuturor salariaților din jurul victimei, inducând o psihoză a accidentului în colectivitatea unde acesta s-a produs. În final se repercutează și asupra productivității, prin întreruperea procesului de producție, prin timpul consacrat cercetării accidentului respectiv, prin absența victimei de la locul de muncă și ca urmare apărând necesitatea transferului sarcinilor acesteia uneia sau mai multor persoane.

Recomandările O.I.M. precizează că fiecare accident mortal echivalează cu pierderea a 7500 de zile de muncă.

De asemenea, în conformitate cu studiile internaționale din domeniu referitoare la costurile accidentelor de muncă, se precizează că în Franța costul mediu al unui accident de muncă este de 8458 F pentru accidentele soldate cu incapacitate temporară de muncă și 164000 F pentru accidentele soldate cu incapacitate permanentă de muncă, iar în Germania costul anual al accidentelor de muncă se ridică la 36 miliarde DM.

În acest context, accidentele de muncă și bolile profesionale costă în medie aproximativ 1% din produsul intern brut total din întreaga lume.

Încercând să depășim lipsa unor date statistice concrete care să pună la dispoziție elementele necesare determinării costului accidentelor de muncă, în urma studiilor efectuate pe diverse eșaloane ale populației active din România și prin extrapolarea acestor rezultate la nivel național se poate estima că la noi în țară fiecare accident de muncă mortal reprezintă o pierdere de aproximativ 9676 de zile de muncă, numărul mediu anual al zilelor de incapacitate temporară de muncă fiind de 70, iar pierderile anuale datorate acestora se ridică la aproximativ 29,1 miliarde lei.

Pe de altă parte, procesul de reformă în domeniul asigurărilor sociale din țara noastră prefigurează următoarele componente:

a) Asigurările de sănătate constituite prin Legea Asigurărilor de Sănătate nr.145/1997, în care sunt exceptate serviciile în caz de accidente de muncă și boli profesionale.

b) Asigurările de pensii și alte drepturi de asigurări sociale pentru care există un proiect de lege înaintat la Guvern.

c) Asigurările pentru șomaj, pentru care există Lege privind protecția socială a șomerilor și reintegrarea lor profesională nr. 1/1991.

În acest context, se impune și crearea celei de a patra componente a asigurărilor sociale, respectiv asigurările pentru accidente de muncă și boli profesionale, sistem existent în majoritatea țărilor din lumea întreagă și care garantează prestații și servicii specializate pentru cazurile de accidente de muncă și boli profesionale.

În conformitate cu proiectul de lege propus, asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale are următoarele funcții:

- prevenirea accidentelor de muncă și a bolilor profesionale;
- reabilitarea medicală, profesională și socială a victimelor accidentelor de muncă și bolilor profesionale;
- compensarea sub formă de indemnizații și alte ajutoare a victimelor accidentelor de muncă și bolilor profesionale.

Constituirea fondurilor necesare pentru asigurarea prestațiilor și serviciilor se realizează din contribuții suportate de angajatori în calitate de beneficiari ai muncii depuse și în baza principiului stipulat în Legea Protecției Muncii conform căruia angajatorului îi revine obligația de a asigura securitatea și sănătatea la locul de muncă și de a lua toate măsurile tehnice și organizatorice ce se impun pentru aceasta.

Și tocmai în scopul de a întări pe de o parte răspunderea angajatorului față de riscurile profesionale și condițiile de muncă, iar pe de altă parte de a-l motiva să îmbunătățească activitatea de prevenire, contribuțiile sunt diferențiate în funcție de efortul depus pentru reducerea nivelului de risc.

Principiul mai sus enunțat, precum și cel al contribuțiilor diferențiate funcționează de altfel cu rezultate pozitive în marea majoritate a țărilor europene, fapt care a impus și necesitatea

creării unui sistem specializat de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale și în România.

În mod concret, prin sistemul propus în contextul proiectului de lege contribuțiile se vor stabili în funcție de clasa de risc a sectorului de activitate, pe baza unor indicatori care caracterizează potențialul accidentogen și de îmbolnăvire profesională, precum și condițiile de muncă.

În funcție de abaterea în plus sau în minus a nivelului de risc din întreprinderi raportat la media nivelului de risc al sectorului de activitate și la clasa de risc aferentă se poate aplica un sistem de majorare sau reducere a contribuției.

Contribuțiile variază între 0,3% și 3%, se aplică asupra fondului brut de salarii și sunt suportate în exclusivitate de angajator, salariații nefiind implicați în suportarea costurilor de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale.

Efectuarea serviciilor și prestațiilor propuse prin proiectul Legii Asigurării pentru Accidente de Muncă și Boli Profesionale, precum și gestionarea și coordonarea întregii activități legate de acestea se realizează prin Fondul Național de Asigurare pentru Accidente de Muncă și Boli Profesionale, instituție publică, de interes național, cu personalitate juridică, în calitate de asigurator.

Fondul Național de Asigurare pentru Accidente de Muncă și Boli Profesionale își exercită atribuțiile în funcție de opțiunea celor ce realizează asigurarea prin Fondurile Teritoriale de Asigurare pentru Accidente de Muncă și Boli Profesionale sau prin Asociațiile de Asigurare pentru Accidente de Muncă și Boli Profesionale.

Ideea de bază a acestei structuri organizatorice propuse a fost constituirea unui sistem mixt public și privat coordonat de un organism public. În acest fel statul devine garant al prestațiilor și serviciilor convenite conform prezentei legi pentru beneficiar. Un astfel de sistem existent și în alte state europene (ex.: Franța, Spania) permite o evoluție normală, nimic neînlăturând posibilitatea ca în funcție de rezultate, cu timpul, un sistem sau altul să devină preponderent.

Legea instituie un sistem de asigurare obligatorie pentru toți salariații angajați cu contract individual de muncă și unul facultativ pentru liber profesioniști, agricultori etc.

Structura prestațiilor și serviciilor propuse se referă la:

- reabilitarea medicală și recuperarea capacității de muncă;
- acordarea de materiale sanitare, proteze, orteze etc.;
- reabilitarea profesională prin cursuri de recalificare și indemnizații pe durata acestora ;
- indemnizații pe durata incapacității temporare de muncă;
- indemnizații de invaliditate pentru reducerea capacității de muncă de peste 50%;
- compensații pentru atingerea integrității în cazul reducerii capacității de muncă sub 50%;
- ajutoare în caz de deces;
- servicii de prevenire a riscurilor de accidente de muncă și boli profesionale.

Considerăm că introducerea sistemului de asigurare la accidente de muncă și boli profesionale va permite alinierea României la practica internațională din domeniu și de asemenea armonizarea legislației naționale cu cea europeană.

Față de cele prezentate mai sus, a fost întocmit proiectul de lege alăturat, pe care îl supunem PARLAMENTULUI spre adoptare, în procedură de urgență.

PRIM-MINISTRU

Rădu Vasile